

Dans

TWEEDE GRAAD

DOORSTROOMFINALITEIT

Domeinverantwoordelijke: elinederriks@ovsg.be

Coördinator secundair onderwijs: Ellenvandenblock@ovsg.be

OVSG vzw • Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten • Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel

Dans

1. Plaats in de matrix

2. Logische vervolgopleidingen

3. Curriculum

3.1. Overzicht curriculumcomponenten

3.2. Eindtermen basisvorming

3.3. Cesaurodoelen

- Overzicht wetenschapsdomeinen
- Kunst en cultuur: artistieke expressie
- Kunst en cultuur: kunstbeschouwing
- Bewegingswetenschappen: pakket uit toegepaste bewegingswetenschappen

5. Bronnen en verwijzingen

1. Plaats in de matrix

De matrix is het nieuwe model waarin het volledige studieaanbod van het secundair onderwijs wordt geordend. Deze matrix omvat 8 studiedomeinen en 3 finaliteiten. De finaliteiten geven aan waarop de leerling wordt voorbereid: doorstromen naar het hoger onderwijs (doorstroomfinaliteit), naar de arbeidsmarkt (arbeidsmarktfinaliteit) of naar beide (dubbele finaliteit).

Via deze interactieve link: <https://www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen> kan je de opleidingen bekijken per studiedomein, per finaliteit en per graad. Je kan onder andere ook onderzoeken met welke nieuwe opleiding een 'oude' studierichting concordeert.

Domein: Kunst en Creatie

Doorstroomfinaliteit		Dubbele finaliteit	Arbeidsmarktfinaliteit
Domeinoverschrijdend ASO	Domeingebonden TSO/KSO	TSO/KSO	(D) BSO
2de graad		2de graad	2de graad
	Architecturale en beeldende vorming	Architecturale en beeldende kunsten	Artistiek-Creatieve bewerkingen
	Beeldende en audiovisuele vorming	Ballet	Decor en etalage
	Dans	Creatie en mode	
	Muziek	Fotografie	
	Woordkunst-drama	Grafische technieken	
3de graad		3de graad	3de graad
	Architecturale vorming	Architectuur en interieur	Decor en etalage en publiciteit
	Audiovisuele vorming	Beeldende kunst	Diamantbewerking
	Beeldende vorming		Goud en juwelen
	Dans	Ballet	Muziekinstrumentenbouw
	Muziek		
	Woordkunst-drama		
		Mode	Uurwerkmaken
		Fotografie	
		Grafimedia	
		Crossmedia	

2. Logische vervolgopleidingen

Het secundair onderwijs bereidt jongeren ook voor op het functioneren op de arbeidsmarkt en/of het doorstromen naar het hoger onderwijs en vervolgopleidingen.

Bij het ontwikkelen van de specifieke eindtermen is er rekening gehouden met logische vervolgopleidingen in het hoger onderwijs. Deze afstemming wil ertoe bijdragen om het studiesucces van leerlingen te verhogen.

De website www.onderwijskiezer.be helpt de zoektocht naar een toekomstige studierichting te vergemakkelijken.

3 ^E GRAAD	HOGER ONDERWIJS	
	PROFESSIONELE BACHELOR	ACADEMISCHE BACHELOR
Dans		Muziek en Podiumkunsten (Dans, Musical)
		Gecombineerde studiegebieden

3. Curriculum

3.1. Overzicht curriculumcomponenten

<p>Eindtermen basisvorming:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eindtermen basisvorming doorstroomfinaliteit
<p>Cesuurdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunst en cultuur: kunstbeschouwing - Kunst en cultuur: artistieke expressie - Bewegingswetenschappen: pakket uit toegepaste bewegingswetenschappen

3.2. Eindtermen basisvorming

Naast het specifiek gedeelte en complementair gedeelte bevat elke opleiding van het secundair onderwijs een deel basisvorming. Voor alle finaliteiten zijn de eindtermen van de basisvorming in 16 sleutelcompetenties ondergebracht. Voor elke finaliteit is er een set van eindtermen.

De eindtermen voor de basisvorming van de doorstroomfinaliteit, de eindtermen voor de basisvorming van de dubbele finaliteit en de eindtermen voor de basisvorming van de arbeidsmarktfinaliteit vind je op:

www.onderwijsdoelen.be.

3.3. Cesuurdoelen

Voor de 2de graad van het secundair onderwijs gelden cesuurdoelen. Deze doelen zijn afgeleid van de specifieke eindtermen (SPET) voor de 3de graad. Een selectie van specifieke eindtermen werd geselecteerd om cesuurdoelen van af te leiden. Deze cesuurdoelen moeten de leerlingen **op het einde van de 2de graad behalen**.

▪ Overzicht wetenschapsdomeinen

Het specifieke gedeelte van de opleidingen van het secundair onderwijs zijn opgebouwd uit doelstellingen die uit **verschillende wetenschapsdomeinen** komen. Alle mogelijke wetenschapsdomeinen van het secundair onderwijs staan in de tabel hieronder in de eerste kolom.

Elk wetenschapsdomein omvat verschillende **onderdelen**. Deze onderdelen worden soms bouwblockjes genoemd. Ze vormen als het ware de onderdelen van de opleiding. Zo bestaat het wetenschapsdomein 'wiskunde' bijvoorbeeld uit de onderdelen 'uitgebreide wiskunde ifv economie', 'gevorderde wiskunde', 'uitgebreide statistiek', 'uitgebreide wiskunde ifv wetenschappen' en 'toegepaste wiskunde'. Het onderdeel 'toegepaste wiskunde' is vervolgens verschillend gedefinieerd naargelang de toepassing in die opleiding.

Per opleiding is vervolgens **een selectie gemaakt van onderdelen** die voor de opleiding in kwestie van toepassing is. Dat wil ook zeggen dat overheen verschillende opleidingen het mogelijk is dat dezelfde onderdelen worden gebruikt. Zo zie je het onderdeel 'Samenleving en politiek: Communicatiewetenschappen' van het wetenschapsdomein Sociale wetenschappen zowel in de opleiding Informatie- en communicatiewetenschappen (domein STEM) als in Taal- en communicatiewetenschappen (domein Taal & cultuur) terugkomen.

In de tabel hieronder staan de onderdelen van de wetenschapsdomeinen voor de verschillende richtingen van de 3de graad. De onderdelen die in het **zwart** staan geschreven, zijn de **onderdelen die in de 2de graad al (deels) aan bod komen**. De onderdelen die in het **grijs** staan geschreven, zijn de onderdelen die pas in **de 3de graad** aan bod komen. Deze manier van voorstellen geeft inzicht in het geheel van onderdelen -en de bijhorende doelstellingen- van de volledige opleiding.

	Dans
Wetenschapsdomein	
Algemene doorstroomcompetenties	Generieke doorstroomcompetenties
Moderne talen	
Klassieke talen	
Kunst en cultuur	Kunstbeschouwing Artistieke expressie
Filosofie	
Wiskunde	
Informaticawetenschappen	
Biologie	Fysiologie en anatomie van de mens
Chemie	
Aardwetenschappen	
Fysica	
STEM	
Bewegingswetenschappen	Pakket uit de toegepaste bewegingswetenschappen
Gedragwetenschappen	
Sociale wetenschappen	
Economie	

▪ **Kunst en cultuur: artistieke expressie**

Uitgangspunt van dit onderdeel:

Artistieke expressie: In de basisvorming zijn een aantal competenties in verband met verbeelding vormgeven in een artistiek product verworven. In de specifieke eindtermen artistieke expressie worden die competenties verdiept en verbreed. De competenties zijn:

4.1 Artistieke expressie: individuele gedrevenheid tonen

De leerling vertrouwt op eigen expressiemogelijkheden en wil zijn creatieve resultaten tonen;

4.2 Artistieke expressie: creëren en (drang tot) innoveren

De leerling komt actief en uit zichzelf met artistieke vormgevingen, benaderingen en inzichten;

4.3 Artistieke expressie: vakdeskundigheid inzetten

De leerling zet verworven kunstvormspecifieke kwaliteiten in bij het gebruik van een artistieke uitdrukingsvorm;

4.4 Artistieke expressie: onderzoeken

De leerling analyseert, reflecteert en communiceert over proces en product;

4.5 Artistieke expressie: relaties bouwen en samenwerken

De leerling kan eigen talent en deskundigheid ten dienste stellen van het gemeenschappelijk artistiek doel of project;

4.6 Artistieke expressie: presenteren

De leerling toont proces en/of product aan een publiek.

4.1 Kunst en cultuur – artistieke expressie: individuele gedrevenheid tonen

4.1.1*	Doelzin
	De leerlingen vertrouwen op hun expressiemogelijkheden.° (attitudinaal)

4.2 Kunst en cultuur – artistieke expressie: creëren en (drang tot) innoveren

4.2.1*	Doelzin
	De leerlingen komen actief tot artistieke creaties, benaderingen en inzichten.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel
	*Conceptuele kennis
	Met betrekking tot de gekozen artistieke expressievorm: beeld, muziek, drama, dans of audiovisuele media of een combinatie ervan
	- Vorm-, stijl- en uitdrukingskenmerken van kunststromingen en kunstenaars
	- Artistiek parcours
	In het geval van:
	- Beeld:
	> Bouwstenen in al hun zintuiglijke aspecten: compositie (zoals lijn, vorm), textuur, ruimte, kleur en licht.
	> Technieken:
	tweedimensioneel: tekenen, fotograferen, printen
	driedimensioneel zoals installatie bouwen, printen, boetseren, maquettes maken, met textiel werken, digitale technieken hanteren
	> Materialen: digitale tools en analoge middelen zoals klei, verf, licht, steen, papier, textiel, metaal, hout, recuperatiematerialen
	- Muziek:
	> Bouwstenen: ritme, tempo, dynamiek, klankkleur, melodie, samenklank, structuur en vorm, harmonie
	> Technieken: uitvoeren in diverse vormen zoals solo, ensemble, samenzang, samenspel, improvisatie, variëren, versieren

<ul style="list-style-type: none"> > Materialen: digitale en analoge instrumenten, lichaam, stem - Drama: > Bouwstenen: personage, tijd, ruimte, structuur van verhaal of scène, verbale en non-verbale expressie, emotie > Technieken: theatrale stijlen, improvisatie en theatercodes, inleving en samenspel > Materialen: lichaam, stem, taal, kostuum, decor, rekwisieten, digitale tools - Dans: > Bouwstenen: lichaam, ruimte, tijd, dynamische bewegingskwaliteiten, muzikaliteit, inleving > Technieken: klassieke en hedendaagse danstechnieken, improvisatie, basisprincipes van compositie en choreografie > Materialen: lichaam, licht, digitale tools, muziek, decor, kostuum - Audiovisuele media: > Bouwstenen: kader, camerabeweging, montage, licht en geluid > Technieken: scenario, opname, montage, sonorisatie > Materialen: digitale en analoge tools 	
*Procedurele kennis	
<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van werkwijzen om ideeën en inspiratie te verzamelen: artistieke creaties bestuderen, verzamelen van indrukken of objecten, documenteren zoals fotograferen, schetsen, luisteren of kijken naar opnames, maken van opnames, naar concerten gaan, naar voorstellingen gaan, lezen - Exploreren en experimenteren met de eigen en andere artistieke expressievormen - Verkennen van artistieke bouwstenen, technieken en materialen in functie van de te creëren betekenis of van het te bereiken effect 	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Creëren

4.2.2*	Doelzin
	De leerlingen exploreren expressiemogelijkheden van artistieke bouwstenen, technieken en materialen.
	- Met inbegrip van kennis
	- *Feitenkennis
	-
	- *Conceptuele kennis
	- Vormgeving: artistieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van cesuurdoel 4.2.1*
	- Samenhang en relaties tussen bouwstenen, technieken en materialen
	- Inhoud: onderwerp en bedoeling
	- Artistiek creatieproces
	- *Procedurele kennis
	- Exploreren van de expressiemogelijkheden van artistieke bouwstenen, technieken en materialen zoals met verschillende materialen dezelfde effecten bekomen, met dezelfde technieken verschillende effecten bekomen, verschillende composities maken
	- Toepassen van werkwijzen om ideeën en inspiratie te verzamelen zoals artistieke werken bestuderen, indrukken verzamelen, objecten verzamelen, noteren, documenteren
	- *Metacognitieve kennis
	-
	- Met inbegrip van context
	-
	- Met inbegrip van dimensies eindterm
	- *Cognitieve dimensie
	- Analyseren

4.3 Kunst en cultuur – artistieke expressie: vakdeskundigheid inzetten

4.3.1*	Doelzin
	De leerlingen zetten kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen in in functie van een artistieke creatie.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel

*Conceptuele kennis	
- Kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van het cesuurdoel 4.2.1*	
*Procedurele kennis	
- Toepassen van artistieke bouwstenen, technieken en materialen op een geïntegreerde wijze vermeld in de procedurele kennis van het cesuurdoel 4.2.1* in functie van de artistieke creatie.	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Creëren

4.4 Kunst en cultuur – artistieke expressie: onderzoeken

4.4.1*	Doelzin
	De leerlingen beargumenteren keuzes in hun artistiek proces en in hun creatie in dialoog met anderen.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel.
	*Conceptuele kennis
	- Kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van het cesuurdoel 4.2.1*
	*Procedurele kennis
- Toepassen van methodes om hun artistieke proces en hun creatie te analyseren zoals vanuit meerdere perspectieven benaderen, afstand nemen, vergelijken - Toepassen van methodes om in dialoog te gaan over hun artistieke proces en hun creatie zoals verwoorden, verbeelden, bewegen en verklanken	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Evalueren

4.4.2*	Doelzin
	De leerlingen reflecteren aan de hand van criteria over hun artistiek product en proces en dat van hun medeleerlingen.
	- Met inbegrip van kennis
	- *Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel.
	- *Conceptuele kennis
	- Inhoud: onderwerp en bedoeling - Artistiek creatieproces - Vorm-, stijl- en uitdrukkingskenmerken van kunstenaars - Criteria - > Koppeling van intentie aan vormgeving - > Elementaire artistieke vaktaal: samenhang, herhaling, contrast, verwachting en verrassing - Kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van cesuurdoel 4.2.1
	- *Procedurele kennis
	- Toepassen van reflectievaardigheden - Verwerken van feedback in eigen creaties
	- *Metacognitieve kennis
	- Eigen artistieke mogelijkheden en voorkeuren
	- Met inbegrip van context
	-
	- Met inbegrip van dimensies eindterm
	- *Cognitieve dimensie

4.5 Kunst en cultuur – artistieke expressie: relaties bouwen en samenwerken

4.5.1*	Doelzin	
	De leerlingen zetten hun deskundigheid en hun artistieke talenten in voor een gemeenschappelijk doel of project.	
	Met inbegrip van kennis	
	*Feitenkennis	
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel	
	*Conceptuele kennis	
	- Kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van het cesuurdoel 4.2.1*	
	*Procedurele kennis	
	- Toepassen van methodes om hun deskundigheid en hun artistieke talenten en die van anderen af te stemmen op een gemeenschappelijk doel of project zoals oog hebben voor de talenten en eigenheid van anderen, meerwaarde halen uit complementariteit	
	Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Creëren	

4.6 Kunst en cultuur – artistieke expressie: presenteren

4.6.1*	Doelzin	
	De leerlingen presenteren hun artistieke creaties	
	Met inbegrip van kennis	
	*Conceptuele kennis	
	- Presentatietechnieken uit de gekozen en andere artistieke expressievormen	
	*Procedurele kennis	
	- Toepassen van methodes om artistieke creaties te presenteren in tijd en ruimte	
Met inbegrip van dimensies eindterm		
*Cognitieve dimensie	Creëren	

4.6.2*	Doelzin	
	De leerlingen zetten presentatietechnieken in om hun artistiek werk te versterken.	
	Met inbegrip van kennis	
	*Feitenkennis	
	-	
	*Conceptuele kennis	
	- Presentatietechnieken eigen aan de kunsten	
	- Codes om zich te tonen zoals zich naar het publiek richten, eigen artistiek werk opstellen, geconcentreerd uitvoeren, appreciatie in ontvangst nemen	
	*Procedurele kennis	
	- Koppelen van eigen bedoeling aan vormgeving	
	- Toepassen van presentatietechnieken eigen aan de kunsten	
	- Toepassen van codes om zich te tonen zoals zich naar het publiek richten, eigen artistiek werk opstellen, geconcentreerd uitvoeren, appreciatie in ontvangst nemen	
	*Metacognitieve kennis	
	-	
	Met inbegrip van context	
-		
Met inbegrip van dimensies eindterm		
*Cognitieve dimensie	- Creëren	

▪ **Kunst en cultuur: kunstbeschouwing**

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de basisvorming zijn een aantal kenniselementen en vaardigheden in verband met kunstbeschouwing verworven. In de specifieke eindtermen verdiepen we de beschouwing en de analyse van materiële en immateriële kunstuitingen. Het doel is om leerlingen dieper inzicht te laten verwerven in kunst en hun filosofische, kritische en creatieve denkvermogen verder te stimuleren. Dat gebeurt op drie manieren: (1) de leerlingen verbreden hun kennis van de kunstgeschiedenis en de bredere cultureel-historische context waarin kunst tot stand komt, via de uitbouw van een referentiekader. Het innemen van meerdere perspectieven is hierbij belangrijk. Ze leren vragen en antwoorden uit de filosofische traditie te begrijpen en te analyseren. (2) ze voeren (interdisciplinaire) onderzoeksopdrachten uit gebaseerd op methoden uit de kunstwetenschappen en aanverwante humane wetenschappen. Ze leren methoden aan zoals de kritische bronnenstudie en de analyse van discours, inhoud, het sociale netwerk of de context alsook visuele, auditieve en materiële analyse; (3) ze onderbouwen hun analyse over kunst, kunstuitingen en het concept schoonheid met theorieën en bestaande opvattingen en reflecteren hier kritisch over. Zo ontwikkelen de leerlingen een eigen, weloverwogen visie met betrekking tot kunst.

4.7.1*	Doelzin	
	De leerlingen analyseren kunstuitingen uit verschillende kunststromingen, periodes en samenlevingen om een kunsthistorisch referentiekader uit te bouwen.	
	Met inbegrip van kennis	
	*Feitenkennis	
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder de zeven periodes van het courante westerse historische referentiekader	
	*Conceptuele kennis	
	- Bouwstenen, technieken en materialen van kunstuitingen - Theorieën zoals esthetische, ethische en representatieve opvattingen over wat kunst is - Kenmerkende kunsthistorische elementen zoals schoonheidsidealen, vakmanschap, het artistiek parcours, de rol van het bovennatuurlijke, abstractieniveaus, economische waarde, de aandacht voor de vorm, de mate van weerspiegeling of vervreemding van de maatschappij, de stijlkenmerken, de rol van de opdrachtgever(s), de rol in beeldvorming over het verleden of het heden, de rol in opinievorming, de betekenissen, de genderdimensie	
	*Procedurele kennis	
	- Hanteren van meerdere perspectieven (multiperspectiviteit) - Situeren van kunstuitingen in de maatschappelijke, historische en geografische context - Analyseren en interpreteren op een kunsttechnische wijze	
	Met inbegrip van context	
	*Het cesuurdoel wordt gerealiseerd met artistieke expressievormen zoals architectuur, beeldende en audiovisuele kunsten, muziek, literatuur, toegepaste kunsten, podiumkunsten.	
Met inbegrip van dimensies eindterm		
*Cognitieve dimensie	Analyseren	

4.7.2*	Doelzin	
	De leerlingen passen analysemethoden uit artistiek onderzoek binnen een aangereikte dataset toe.	
	Met inbegrip van kennis	
	*Feitenkennis	
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel	
	*Conceptuele kennis	
	- Bouwstenen, technieken en materialen van kunstuitingen - Kenmerkende kunsthistorische elementen vermeld in de conceptuele kennis van het cesuurdoel 4.7.1*	
	*Procedurele kennis	
- Toepassen van analysemethoden uit artistiek onderzoek zoals visuele, auditieve, materiële, kwantitatieve, discours-, inhouds-, sociale netwerk- en contextanalyse, zelfanalyse - Hanteren van meerdere perspectieven (multiperspectiviteit) zoals eerstpersoonsperspectief en derdepersoonsperspectief		
Met inbegrip van context		

*Het cesuurdoel wordt gerealiseerd met een aangereikte onderzoeksvraag en een aangereikte analysemethode.	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Toepassen

▪ **Bewegingswetenschappen: pakket uit toegepaste bewegingswetenschappen**

Uitgangspunt:

De leerlingen beheersen de technische en tactische competenties en passen die gericht toe bij een divers aantal individuele, interactieve en ritmisch-expressieve bewegingsdomeinen.

Deze verdieping en verbreding binnen hun bewegingskader wordt gerealiseerd door inzicht in verantwoord bewegen (trainingsleer, motorisch leren ...) en de toepassing van wetenschappelijke inzichten (biomechanica, voeding bij sporters ...). Verder wordt extra aandacht besteed aan veiligheid en blessurepreventie.

Het doel hierbij is om een kritische, wetenschappelijk onderbouwde attitude te ontwikkelen om de beweegtechnische en -tactische doelen tot allround sporter te realiseren.

*13.3.1	Doelzin
	De leerlingen beschrijven het anatomisch functioneren bij bewegingsactiviteiten.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder Latijnse terminologie met betrekking tot functionele anatomie
	*Conceptuele kennis
	- Functionele anatomie > Bouw, eigenschappen en functie van skeletspieren > Gebruik van spieren in relatie tot verschillende bewegingspatronen > Isometrische, concentrische en excentrische spieractiviteiten in verschillende bewegingscontexten - Het verschil tussen maturiteit en kalenderleeftijd
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	4. Begrijpen

*13.3.2	Doelzin
	De leerlingen passen principes van medisch verantwoord en veilig bewegen toe.
	Met inbegrip van kennis
	*Conceptuele kennis
	- Principes van blessurepreventie op basis van actuele wetenschappelijke inzichten - Preventieve maatregelen: veilige bewegingsomgeving, helpersfunctie, aangepaste kledij en aangepast schoeisel - Herstel- en overtraining - Bewegingsnormen op basis van actuele wetenschappelijke inzichten
	*Procedurele kennis
	- Toepassen van preventieve maatregelen: veilige bewegingsomgeving, helpersfunctie, aangepaste kledij en aangepast schoeisel - Toepassen van principes van blessurepreventie zoals opwarmen, cooling down, gecontroleerde bewegingsuitvoering
	*Metacognitieve kennis
	- Eigen bewegingslimieten binnen de KLUSCE
	Met inbegrip van dimensies eindterm
*Cognitieve dimensie	Toepassen
*Psychomotorische dimensie	Een vaardigheid in een andere vorm toepassen en integreren met andere kennis en vaardigheden. Essentiële elementen van de beweging/handeling zijn meestal aanwezig.

5. Bronnen en verwijzingen

- www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen : website waarop je matrix kan raadplegen
- www.onderwijsdoelen.be : website met laatste versies van de eindtermen
- www.vlaamsekwalificatiestructuur.be/kwalificatiedatabank : website van de Vlaamse kwalificatiestructuur
- www.ovsg.be/leerplannen/secundair-onderwijs : OVSG-website met servicedocumenten, screencasts, opleidingen ...